

Nósanna imeachta do Phríomhoidí a bhaineann lena gcuid oibre, lena n-iompar agus le hábhair inniúlachta gairmiúla ina ról mar phríomhoide

Cúlra

Faoi théarmaí *I dTreo 2016*, gheall na páirtithe go ndéanfadh siad athbhreithniú agus athcheartú ar na nósanna imeachta atá ann cheana maidir le múinteoirí a chur ar fionraí agus a bhriseadh as a bpost a chuirtear san áireamh le hAlt 24(3) den Acht Oideachais, 1998.

Ós rud é gur thug na páirtithe faoi deara nár bhain forálacha Alt 24 den Acht Oideachais, 1998, le múinteoirí i scoileanna a réachtálann coistí gairmoideachais (VECanna) iad, cuireadh tuilleadh plé ar siúl ina raibh páirt ag an Roinn Oideachais agus Scileanna, ag an gCumann Gairm-Oideachais in Éirinn, ag Aontas Múinteoirí Éireann agus ag Cumann na Meánmhúinteoirí, Éire, d'fhonn na forálacha a comhaontaíodh i dtaca le múinteoirí eile a athrú le go bhfreastalódh siad ar na struchtúir shonracha bhainistíochta agus ar na próisis shonracha bhainistíochta atá i bhfeidhm i scoileanna na gcoistí gairmoideachais. Mar thoradh ar an bplé sin, chomhaontaigh na páirtithe nósanna imeachta maidir le múinteoirí agus Príomhoidí i scoileanna na gcoistí gairmoideachais a chur ar fionraí agus a bhriseadh as a bpost.

Tháinig na páirtithe le chéile an athuir ina dhiaidh sin, tar éis thosach feidhme an Achta um Boird Oideachais agus Oiliúna 2013 agus an Achta Oideachais (Leasú) 2012, chun na forálacha a chur ar chomhréim le forálacha na nAchtanna sin.

Tá an nós imeachta araíonachta seo a leanas do Phríomhoidí atá á bhfostú i mBoird Oideachais agus Oiliúna (ETBanna) eisithe anois sa chomhthéacs sin.

Cuirtear san áireamh sa nós imeachta an reachtaíocht fostaíochta agus Cód Cleachtais an Choimisiúin um Chaidreamh Oibreachais maidir le Nósanna Imeachta Araíonachta. Gabhann an nós imeachta araíonachta seo in ionad na nósanna imeachta araíonachta áitiúla agus náisiúnta go léir atá ann cheana. Tabharfar eolas agus faisnéis iomlán do Phríomhoidí agus do ETBanna faoin nós imeachta seo agus cloífidh siad lena théarmaí.

Réamhrá

Mar is gnách in aon ghairm, is faoin bPríomhoide aonair, sa chéad dul amach, caighdeán chuí oibre agus iompair a choinneáil agus aghaidh a thabhairt ar na saincheistanna sin go pearsanta nuair a thagann siad aníos. Ina theannta sin, tá freagracht agus oibleagáid ar an bPríomhoide as a chinntiú go mbaineann sé/sí leas iomlán as na deiseanna cúnaimh go léir chun na saincheistanna sin a leasú.

Sa chomhthéacs sin, glactar leis go hiomlán go gcomhlíonann formhór mór na bPríomhoidí a gcuid dualgas ar bhealach inniúil éifeachtúil agus go gcuireann siad seirbhís ar fáil ar aon dul leis na traidisiúin cheannaireachta scoile is fearr. Dá réir sin, is ar líon beag daoine aonair laistigh den ghairm a dhírítear aon phróiseas arb é is aidhm dó aghaidh a thabhairt ar ábhair a bhaineann le hobair agus le hiompar. Is fíor freisin nach mór go n-aithnítear in aon phróiseas den chineál sin an fhírinn gur minic atá na hábhair sin de chineál neamhbhuan agus gur féidir go dtagann siad as saincheistanna de chineál pearsanta nó gairmiúil nach maireann ach tréimhse ama réasúnta gairid. Nuair is féidir, déileálfar go neamhfhoirmiúil le haon chorr-shaincheistanna nó easnaimh nach bhfuil tromchúiseach.

Dá réir sin, ba cheart roinnt céimeanna a bheith i gceist leis an gcur chuige maidir le déileáil le hábhair a bhaineann le hobair agus le hiompar. Ba cheart don chur chuige bogadh ó chéimeanna neamhfhoirmiúla go céimeanna foirmiúla a d'fhéadfadh dul i muinín gníomh araíonachta (suas go briseadh as post agus an rud sin san áireamh) ag deireadh an phróisis. Cé go dtiocfaidh gníomh araíonachta as na céimeanna forásacha de ghnáth, féadfaidh an scoil tús a chur leis an nós imeachta ag céim ar bith den phróiseas má éilíonn an mí-iompar líomhnaithe an cur chuige sin.

Raon feidhme

Cuimsíonn raon feidhme na nósanna imeachta seo gach gné den ról mar Phríomhoide mar atá leagtha amach san Acht Oideachais, 1998 (arna leasú ag an Acht Oideachais 2012), san Acht um Boird Oideachais agus Oiliúna 2013 agus in Achtanna ábhartha eile de chuid an Oireachtais. I measc nithe eile, déantar foráil san Acht Oideachais, 1998 (arna leasú), go ndéanfaidh an Príomhoide na nithe seo a leanas:

- beidh freagracht air/uirthi as an teagasc a chuirtear ar fáil do mhic léinn sa scoil agus cuirfidh sé/sí go ginearálta le hoideachas agus forbairt phearsanta na mac léinn sa scoil sin,
- déanfaidh sé/sí foghlaim a spreagadh agus a chothú i ndaltaí, mic léinn a mheas go rialta agus torthaí an mheasúnaithe sin a thuairisciú do na mic léinn agus dá dtuismitheoirí ar bhonn tréimhsiúil,
- déanfaidh sé/sí comhoibriú idir an scoil agus an pobal a bhfreastalaíonn sí air a chur chun cinn agus, faoi réir théarmaí aon chomhaontaithe chomhchoitinn infheidhmithe agus a c(h)onradh fostaíochta, comhlíonfaidh sé/sí na dualgais a shannann an bord bainistíochta dó/di,
- beidh sé/sí freagrach as bainistíocht na scoile ó lá go lá, lena n-áirítear múinteoirí agus foireann eile na scoile a threorú agus a stiúradh, agus beidh sé/sí cuntasach do bhord na scoile as an mbainistíocht sin,
- tabharfaidh sé/sí ceannaireacht do mhúinteoirí agus d'fhoireann eile agus do mhic léinn na scoile,

- beidh sé/sí freagrach, mar aon leis an mbord, le tuismitheoirí mac léinn agus leis na múinteoirí, as timpeallacht a chruthú sa scoil a thacaíonn leis an bhfoghlaim i measc na mac léinn agus a chuireann forbairt ghairmiúil na múinteoirí chun cinn,
- déanfaidh sé/sí, faoi stiúradh an bhoird agus i gcomhairle leis na múinteoirí, leis na tuismitheoirí agus, a mhéid is cuí dá n-aois agus dá dtaithe, leis na mic léinn, cuspóirí a leagan amach don scoil agus faireachán a dhéanamh ar ghnóthú na gcuspóirí sin, agus
- déanfaidh sé/sí tuismitheoirí mac léinn sa scoil a spreagadh chun páirt a ghlacadh in oideachas na mac léinn sin agus i ngnóthú chuspóirí na scoile.

Is lasmuigh de raon feidhme an nós imeachta seo atá saincheisteanna a bhaineann le hinniúlacht ghairmiúil.

Déileáiltear le líomhaintí i leith mí-úsáid leanaí mar atá sainmhínithe sna Treoirlínte um Chosaint Leanáí do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna faoi na Treoirlínte sin sa chéad ásc.

Is féidir freisin go dtiocfaidh cásanna aníos ina n-ardófar buarthaí faoi obair nó iompar an Phríomhoide trí ghearáin ó tuismitheoirí. Sna cásanna sin, tabharfaidh an Príomhfheidhmeannach (CE) nó aon oifigeach eile arna tharmligean ag an CE aghaidh ar na buarthaí sa chéad ásc de réir na nósanna imeachta comhaontaithe maidir le gearáin. Déanfaidh an CE nó aon oifigeach eile arna tharmligean ag an CE breithniú ar chineál an ghearáin sula gcinnfidh sé/sí cé acu ba cheart, nó nár cheart, an tsaincheist a bhreithniú faoi na nósanna imeachta a bhaineann le hinniúlacht ghairmiúil. Má ghairtear na nósanna imeachta a bhaineann le hinniúlacht ghairmiúil ina dhiaidh sin, tabharfar comhairle agus eolas don tuismitheoir a rinne an gearán faoi thoradh deiridh an phróisis.

An Chéim Neamhghairmiúil

Tá sé beartaithe go réitítear fadhbanna a bhaineann le hobair agus le hiompar ar bhealach neamhghairmiúil nuair is féidir. Chuige sin, pléifidh an tOifigeach Oideachais (ar a dtugtar an EO anseo ina dhiaidh seo)/ an t-oifigeach arna tharmligean ag an CE aon iompar míshásúil leis an bPríomhoide lena mbaineann agus tabharfaidh sé/sí eolas dó/di faoi na feabhsuithe atá ag teastáil. Tabharfar an deis don Phríomhoide míniúchán agus nótaí tráchta a thairiscint. Sa chás go dtagann feabhas isteach gan dul i muinín gníomh araíonachta, cuirfear treoir ar fáil de réir mar is cuí agus tabharfar aird chuí ar cibé acu is iad cúinsí pearsanta, cúinsí sláinte nó cúinsí teaghlaigh is cúis leis an easnamh. Tabharfaidh an EO/an t-oifigeach arna tharmligean ag an CE eolas don Phríomhoide faoi na tacaí inmheánacha nó seachtracha atá ar fáil agus déanfaidh sé/sí a d(h)ícheall cabhrú leis an bPríomhoide rochtain ar na tacaí sin. Is féidir go n-áirítear leo sin an tSeirbhís Chúnaimh d'Fhostaithe, an tSeirbhís um Fhorbairt Ghairmiúil Bunmhúinteoirí, Forbairt Ceannaireachta do Scoileanna (LDS), an tSeirbhís Tacaíochta don Dara Leibhéal (SLSS) agus aon ghníomhaireachtaí seachtracha eile atá ábhartha nó oiriúnach sna cúinsí, agus aird á tabhairt ar chineál na saincheisteanna ar leith.

Tabharfar fógra don Phríomhoide freisin go bhféadfar an t-ábhar dul ar aghaidh chuig an nós imeachta araíonachta foirmiúil mura ndéantar an feabhas atá ag teastáil.

Sa chás nach gcomhlíonann obair nó iompar an Phríomhoide na caighdeáin is gá, d'ainneoin na hidirghabhála neamhfhoirmiúla atá leagtha amach thuas, déileálfar leis an ábhar faoin nós imeachta araíonachta seo a leanas.

Céim 1

Rabhadh ó Bhéal

Gairfear an EO/ an t-oifigeach arna tharmligean ag an CE cruinniú araíonachta foirmiúil leis an bPríomhoide. Tabharfar fógra cúig lá scoile ar a laghad i scríbhinn don Phríomhoide roimh an gcruinniú. Ba cheart cuspóir an chruinnithe agus cineál sonrath an ghearáin i dteannta aon cháipéisí tacaíochta a lua san fhógra. Féadfaidh a (h)ionadaí ceardchumainn nó comhghleacaí oibre dul chuig cruinniú ar bith den chineál sin leis an bPríomhoide lena mbaineann.

Ag an gcruinniú, tabharfar deis don Phríomhoide freagra a thabhairt agus a c(h)ás a leagan amach ina iomláine agus agóid a dhéanamh in aghaidh aon fhianaise a bhfuiltear ag brath uirthi chun cinneadh a dhéanamh. Tar éis breithniú a dhéanamh ar an bhfreagra, is iad an EO/ an t-oifigeach arna tharmligean ag an CE a chinnfidh an gníomh iomchuí a dhéanfar. Sa chás go gcinntear nach bhfuil údar le haon ghníomh a dhéanamh, tabharfar fógra i scríbhinn don Phríomhoide laistigh de chúig lá scoile faoi sin. Sa chás go gcinntear go bhfuil údar le gníomh araíonachta ag an gcéim seo, tabharfaidh an EO/ an t-oifigeach arna tharmligean ag an CE fógra don Phríomhoide go bhfuil rabhadh ó bhéal á thabhairt dó/di. Sa chás go dtugtar rabhadh ó bhéal, ba cheart an feabhas atá ag teastáil agus an tréimhse ama inar gá an feabhas sin a bhaint amach a lua go soiléir sa rabhadh sin. Ba cheart eolas a thabhairt don Phríomhoide sa rabhadh go bhféadfar tuilleadh gníomh araíonachta a bhreithniú sa chás nach mbeidh aon fheabhas leanúnach sásúil ann. Tabharfar fógra don Phríomhoide faoin gceart atá aige/aici achomharc a dhéanamh in aghaidh an ghnímh araíonachta atá á dhéanamh agus faoin bpróiseas achomhairc.

Déanfaidh an EO/ an t-oifigeach arna tharmligean ag an CE cóip den rabhadh ó bhéal a choinneáil ar an gcomhad pearsanra agus tabharfar cóip den rabhadh sin don Phríomhoide. Beidh an rabhadh ó bhéal gníomhach do thréimhse 6 mhí agus, faoi réir seirbhís shásúil, scoirfidh sé d'éifeacht a bheith aige tar éis dhul in éag na tréimhse 6 mhí. Bainfear an taifead ón gcomhad tar éis na tréimhse sé mhí faoi réir feabhas sásúil a bheith ann le linn na tréimhse.

Is féidir go dtiocfaidh ócáidí aníos, áfach, ina bhfuil obair nó iompar fostaí sásúil ar fud na tréimhse a bhfuil feidhm ag an rabhadh lena linn sula dtiteann an obair nó an iompar sin tamall an-ghairid ina dhiaidh sin. Sa chás go dtagann patrún den chineál sin chun cinn agus go bhfuil fianaise ar fáil gur baineadh an bonn ón bpróiseas araíonachta, féadfar iompar agus patrún iompair an fhostaí roimhe sin a bhreithniú ina n-iomláine i nós imeachta araíonachta sa todhcháí.

Céim 2

Rabhadh i Scríbhinn

Más rud é go measann an EO/ an t-oifigeach arna tharmligean ag an CE nach sásúil atá iompar an Phríomhoide i dtaca leis an iompar atá ag teastáil ag Céim 1, tar éis dó/di rabhadh ó bhéal a fháil, socrófar cruinniú idir an Príomhoide, an EO/ an t-oifigeach arna tharmligean ag an CE agus oifigeach eile arna tharmligean ag an CE. Tabharfar fógra seacht lá scoile ar a laghad i scríbhinn don Phríomhoide roimh an gcruinniú. Ba cheart cuspóir an chruinnithe agus cineál sonrach an ghearáin i dteannta aon cháipéisí tacaíochta a lua san fhógra. Féadfaidh a (h)ionadaí/(h)ionadaithe ceardchumainn nó comhghleacaí/comhghleacaithe dul chuig cruinniú ar bith den chineál sin leis an bPríomhoide lena mbaineann, faoi réir uaslíon foriomlán de bheirt.

Ag an gcruinniú, ba cheart ráiteas soiléir a thabhairt don Phríomhoide ar an réimse/na réimsí ina mbraitear a (h)iompar a bheith míshásúil. Tabharfar deis don Phríomhoide freagra a thabhairt agus a c(h)ás a leagan amach ina iomláine agus agóid a dhéanamh in aghaidh aon fhianaise a bhfuiltear ag brath uirthi chun cinneadh a dhéanamh. Tar éis breithniú a dhéanamh ar an bhfreagra, is iad an EO/ an t-oifigeach arna tharmligean ag an CE agus an t-oifigeach eile arna tharmligean ag an CE a chinnfidh an gníomh iomchuí a dhéanfar. Sa chás go gcinntear nach bhfuil údar le haon ghníomh a dhéanamh, tabharfar fógra i scríbhinn don Phríomhoide laistigh de chúig lá scoile faoi sin. Sa chás go gcinntear go bhfuil údar le gníomh araíonachta ag an gcéim seo, tabharfar fógra don Phríomhoide go bhfuil rabhadh i scríbhinn á thabhairt dó/di. Sa chás go dtugtar rabhadh i scríbhinn, ba cheart an feabhas atá ag teastáil agus an tréimhse ama inar gá an feabhas sin a bhaint amach a lua go soiléir sa rabhadh sin. Ba cheart eolas a thabhairt don Phríomhoide sa rabhadh i scríbhinn go bhféadfar tuilleadh gníomh araíonachta a bhreithniú sa chás nach mbeidh aon fheabhas leanúnach sásúil ann. Tabharfar fógra don Phríomhoide faoin gceart atá aige/aici achomharc a dhéanamh in aghaidh an ghnímh araíonachta atá á dhéanamh agus faoin bpróiseas achomhairc.

Déanfar cóip den rabhadh i scríbhinn a choinneáil ar an gcomhad pearsanra agus tabharfar cóip den rabhadh sin don Phríomhoide. Beidh an rabhadh i scríbhinn gníomhach do thréimhse nach mó ná 9 mí agus, faoi réir seirbhís shásúil, scoirfidh sé d'éifeacht a bheith aige tar éis dhul in éag na tréimhse 9 mí. Bainfear an tairfead ón gcomhad tar éis na tréimhse naoi mí faoi réir feabhas sásúil a bheith ann le linn na tréimhse.

Is féidir go dtiocfaidh ócáidí aníos, áfach, ina bhfuil obair nó iompar fostaí sásúil ar fud na tréimhse a bhfuil feidhm ag an rabhadh lena linn sula dtiteann an obair nó an iompar sin tamall an-ghairid ina dhiaidh sin. Sa chás go dtagann patrún den chineál sin chun cinn agus go bhfuil fianaise ar fáil gur baineadh an bonn ón bpróiseas araíonachta, féadfar iompar agus patrún iompair an fhostaí roimhe sin a bhreithniú ina n-iomláine i nós imeachta araíonachta sa todhchaí.

Céim 3

Rabhadh Deiridh i Scríbhinn

Más rud é go measann an EO/ an t-oifigeach arna tharmligean ag an CE agus an t-oifigeach eile arna tharmligean ag an CE nach sásúil atá iompar an Phríomhoide nó gur

tharla cion níos tromchúisí, tar éis don Phríomhoide rabhadh i scríbhinn a fháil, socrófar cruinniú idir an Príomhoide agus an EO/ an t-oifigeach eile arna tharmligean ag an CE i dteannta an oifigigh eile arna tharmligean ag an CE. Ba cheart fógra seacht lá scoile ar a laghad a thabhairt i scríbhinn don Phríomhoide roimh an gcrúinniú. Ba cheart cuspóir an chruinnithe agus cineál sonrath an ghearáin i dteannta aon cháipéisí tacaíochta a lua san fhógra. Féadfaidh a (h)ionadaí/(h)ionadaithe ceardchumann nó comhghleacaí/comhghleacaithe dul chuig cruinniú ar bith den chineál sin leis an bPríomhoide lena mbaineann, faoi réir uaslíon de bheirt.

Ag an gcrúinniú, ba cheart ráiteas soiléir a thabhairt don Phríomhoide ar an réimse/na réimsí ina mbraitear a (h)iompar a bheith míshásúil. Tabharfar deis don Phríomhoide freagra a thabhairt agus a c(h)ás a leagan amach ina iomláine agus agóid a dhéanamh in aghaidh aon fhianaise a bhfuiltear ag brath uirthi chun cinneadh a dhéanamh. Tar éis breithniú a dhéanamh ar an bhfreagra, is iad an EO/ an t-oifigeach arna tharmligean ag an CE agus an t-oifigeach eile arna tharmligean ag an CE a chinnefidh an gníomh iomchuí a dhéanfar. Sa chás go gcinntear nach bhfuil údar le haon ghníomh a dhéanamh, tabharfar fógra i scríbhinn don Phríomhoide laistigh de chúig lá scoile faoi sin. Sa chás go gcinntear go bhfuil údar le gníomh araíonachta ag an gcéim seo, tabharfar fógra don Phríomhoide go bhfuil rabhadh deiridh i scríbhinn á thabhairt dó/di. Sa chás go dtugtar rabhadh deiridh i scríbhinn, ba cheart an feabhas atá ag teastáil agus an tréimhse ama inar gá an feabhas sin a bhaint amach a lua go soiléir sa rabhadh sin. Ba cheart eolas a thabhairt don Phríomhoide sa rabhadh deiridh i scríbhinn go bhféadfar tuilleadh gníomh araíonachta a bhreithniú sa chás nach mbeidh aon fheabhas leanúnach sásúil ann. Tabharfar fógra don Phríomhoide faoin gceart atá aige/aici achomharc a dhéanamh in aghaidh an ghnímh araíonachta atá á dhéanamh agus faoin bpróiseas achomhairc.

Déanfar cóip den rabhadh deiridh i scríbhinn a choinneáil ar an gcomhad pearsanra agus tabharfar cóip den rabhadh sin don Phríomhoide. Beidh an rabhadh deiridh i scríbhinn gníomhach do thréimhse nach mó ná 12 mhí agus, faoi réir seirbhís shásúil, scoirfidh sé d'éifeacht a bheith aige tar éis dhul in éag na tréimhse 12 mhí. Bainfear an taifead ón gcomhad tar éis na tréimhse dhá mhí dhéag faoi réir feabhas sásúil a bheith ann le linn na tréimhse.

Céim 4

Má bhraitear gur lean an drochobair nó an drochiompar ar aghaidh tar éis an rabhadh deiridh i scríbhinn a eisiúint, nó más saincheist thromchúiseach í an tsaincheist oibre nó iompair atá i gceist, ullmhófar tuarascáil chuimsitheach ar fhíricí an cháis agus cuirfear ar aghaidh í chuig an CE. Tabharfar cóip den tuarascáil don Phríomhoide.

De réir fhorálacha an Achta um Boird Oideachais agus Oiliúna 2013, is feidhmeanna feidhmiúcháin iad ábhair fostaíochta, baill foirne a fhionraí agus a bhriseadh ina measc. Dá bhrí sin, beidh feidhm ag na nósanna imeachta seo a leanas.

- 4.1 Tabharfar deis don Phríomhoide freastal ar chruinniú leis an CE, agus ionadaí/ionadaithe óna c(h)eardchumann nó comhghleacaí dá c(h)uid in éineacht léi, faoi réir uaslíon foriomlán de bheirt.

Tabharfar fógra 7 lá scoile ar a laghad don Phríomhoide roimh an gcuinniú. Ba cheart cuspóir na héisteachta a leagan amach san fhógra. Ba cheart a leagan amach ann freisin go bhféadfar gníomh araíonachta a bhreithniú.

Ag an gcuinniú, tabharfar deis don Phríomhoide a c(h)ás a leagan amach ina iomláine agus agóid a dhéanamh in aghaidh aon fhianaise a bhfuiltear ag brath uirthi chun cinneadh a dhéanamh.

Tar éis na héisteachta, déanfaidh an CE a b(h)reithiúnas ar an ábhar. Agus a b(h)reithiúnas á chur le chéile aige/aici, tabharfaidh an CE aird ar an tuarascáil ón EO/ ón oifigeach arna tharmligean ag an CE agus ón oifigeach eile arna tharmligean ag an CE agus ar aon fhianaise eile agus ar uirioll an Phríomhoide (más ann) ina leith.

Tabharfaidh an CE fógra don Phríomhoide faoina c(h)inneadh agus faoi aon ghníomh araíonachta atá beartaithe, más é sin toradh a p(h)léití. Má chinntear gníomh araíonachta a dhéanamh, féadfaidh an CE leas a bhaint as an raon smachtbhannaí seo a leanas.

- Cáineadh deiridh i scríbhinn
- Incrimint a chur siar
- Incrimint nó incrimintí a tharraingt siar
- Ísliú céime (liúntas Príomhoide a chailleadh)
- Gníomh araíonachta eile gan dul chomh fada le fionraí ná le briseadh
- Fionraí (ar feadh tréimhse theoranta agus/nó chun críche ar leith) le pá
- Fionraí (ar feadh tréimhse theoranta agus/nó chun críche ar leith) gan phá
- Briseadh

Sa chás go mbeartaítear gníomh araíonachta nach dtéann chomh fada le briseadh, déanfaidh an CE athbhreithniú ar an gcás chun a bhreithniú cé acu atá nó nach bhfuil aon ghníomh araíonachta eile ag teastáil.

Gníomhóidh an CE ar bhealach réasúnta i ngach cás agus cinneadh á dhéanamh ar an ngníomh araíonachta iomchuí. Ba cheart do chineál an ghnímh araíonachta bheith i gcomhréir leis an tsaincheist oibre nó iompair a bhí taobh thiar den smachtbhanna a bheith á fhorchur.

Mí-Iompar Tromchúiseach

I gcás mí-iompar tromchúiseach ag an obair nó i gcás bagartha ar shláinte agus sábháilteacht, ar leanaí nó ar phearsanra eile sa scoil, ní bhíonn feidhm ag na céimeanna atá leagtha amach thuas de ghnáth agus féadfaidh Príomhoide a bhriseadh gan dul i muinín na gcéimeanna roimhe.

Is iad seo a leanas roinnt samplaí de mhí-iompar tromchúiseach nach bhféadfar feidhm a bheith ag ceann ar bith de Chéim 1 go Céim 3, ná ag gach ceann acu, den nós imeachta araíonachta ina leith, ag brath ar thromaíocht an chiona atá líomhnaithe.

- Goid.
- Damáiste a dhéanamh d'aon ghnó do mhaoin scoile.
- Calaois nó doiciméid a fhalsú d'aon ghnó.
- Mórfaillí nó faillí i ndualgas.
- Diúltú do threoracha dlisteanacha a chomhlíonadh, rud as ar tháinig iarmhairtí tromchúiseacha.
- Éagumas tromchúiseach nó leanúnach dualgas a chomhlíonadh mar gheall ar a bheith faoi thionchar alcóil nó drugaí nach raibh ar oideas nó mar gheall ar mhí-úsáid a bhaint as cógas a bhí ar oideas.
- Sárú tromchúiseach ar rialacha sláinte agus sábháilteachta.
- Mí-úsáid thromchúiseach a bhaint as maoin/trealamh na scoile.
- Sárúithe tromchúiseacha ar rúndacht.
- Bulaíocht thromchúiseach, iompar míchuí, ciapadh gnéasach nó fostaí nó custaiméir, mic léinn ina measc, a chiapadh.
- Iompar foréigneach/suaiteach.
- Ábhar pornagrafach a íoslódáil ón Idirlíon/a scaipeadh.
- Ríomhphoist nó teachtaireachtaí téacs atá gráiniúil, gáirsiúil nó míghéasach a chur.

Tabhair faoi deara: ní liosta uileghabhálach an liosta thuas.

Chun críocha an rannáin seo, féadfaidh gníomh a rinneadh nó a líomhnaítear a rinneadh lasmuigh den scoil a bheith i gceist le mí-iompar tromchúiseach sa chás go gcruthaíonn gníomh den sórt sin, nó gníomh líomhnaithe den sórt sin, inní thromchúiseach ar thaobh an CE i ndáil le sláinte agus sábháilteacht mhic léinn agus/nó fhoireann na scoile.

Má tá líomhain ann maidir le mí-iompar tromchúiseach, féadfar an Príomhoide a fhionraí ar lánphá go dtí go ndéanfar imscrúdú agus go dtí go gcuirfear aon phróiseas achomhairc i gcrích.

Le linn an imscrúdaithe, tá sé de cheart ag an bPríomhoide lena mbaineann eolas a fháil faoi na líomhaintí agus tá sé de cheart aige/aici freagra a thabhairt ar gach líomhain. Má sheasann an t-imscrúdú le cás mí-iompair thromchúisigh, is é an gnás atá ann go mbrisfear an Príomhoide dá bharr.

Céim 5

Achomharc

Beidh deis ag an bPríomhoide achomharc a dhéanamh in aghaidh an ghnímh araíonachta atá beartaithe.

I gcás smachtbhannaí a bheith á bhforchur ag Céimeanna 1, 2 agus 3, déanfar an t-achomharc chuig oifigeach arna tharmligean ag an CE nach raibh baint aige/aici leis an ábhar roimhe sin agus atá ar aon ghrád leis an oifigeach, nó atá ar ghrád níos airde ná an t-oifigeach, a d'fhorchuir an smachtbhanna e.g. Príomhoifigeach Cúnta (APO), Príomhoifigeach (PO), EO nó CE.

I gcás smachtbhanna a bheith á fhorchur faoi chéim 4 den nós imeachta, déanfar achomharc chuig painéal achomhairc araíonachta arna cheapadh ag an CE, faoi mar atá leagtha amach in Aguisín A.

Tá na nósanna imeachta maidir le hachomharc a dhéanamh mar atá leagtha amach in Aguisín A.

Fógra don Roinn Oideachais agus Scileanna agus don Chomhairle Mhúinteoireachta

Tabharfaidh an CE fógra don Roinn Oideachais agus Scileanna faoi chineál an ghnímh araíonachta agus comhlíonfaidh sé/sí riachtanais ar bith na Comhairle Múinteoireachta de réir fhorálacha Alt 37 d'Acht na Comhairle Múinteoireachta, 2001.

Aguisín A

Painéal Achomhairc Araíonachta do Phríomhoidí

1. Déanfaidh an CE Painéal Achomhairc Araíonachta do Phríomhoidí a cheapadh, rud a bheidh comhdhéanta díobh seo a leanas.
 - Cathaoirleach neamhspleách ó phainéal arna ainmniú ag an Aire Oideachais agus Scileanna.
 - Ionadaí ón gcomhlacht aitheanta bainistíochta.
 - Ainmní ón gcumann múinteoirí atá i gceist.
2. Aon bhall a raibh leas aige/aici i gcás ar leith nó a raibh baint aige/aici le cás ar leith, ní cheapfar é/í chuig an bPainéal chun breithniú a dhéanamh ar an gcás céanna.

An Próiseas Achomhairc

3. Féadfaidh Príomhoide a iarraidh go ndéanfaidh an Painéal athbhreithniú ar imeachtaí araíonachta bunaithe ar cheann amháin nó níos mó de na forais seo a leanas.
 - i Níor cloíodh le forálacha na nósanna imeachta.
 - ii Ní bhfuarthas amach na fíricí uile.
 - iii Níor breithníodh na fíricí ábhartha uile nó níor breithníodh iad ar bhealach réasúnta.
 - iv Níor tugadh deis réasúnta don Phríomhoide lena mbaineann freagra a thabhairt ar an líomhain.
 - v Ní fhéadfaí bheith ag súil le réasún go dtuigfeadh an Príomhoide lena mbaineann go dtiocfadh gníomh araíonachta as an iompar atá líomhnaithe.
 - vi Níl an smachtbhanna atá beartaithe comhréireach leis an tearcfheidhmíocht nó leis an mí-iompar atá líomhnaithe.
4. Príomhoide, ar tugadh fógra dó gur cinneadh gníomh araíonachta a dhéanamh ina (h)aghaidh, féadfaidh sé/sí iarratas a dhéanamh i scríbhinn, laistigh de 10 lá scoile ó fhógra a fháil faoin gcinneadh, go ndéanfar an Painéal athbhreithniú ar na himeachtaí araíonachta.
5. Mura bhfaightear iarratas den sórt sin ón bPríomhoide lena mbaineann laistigh den tréimhse deich lá scoile, féadfaidh an CE dul ar aghaidh leis an ngníomh araíonachta atá beartaithe a fhorfheidhmiú.
6. Sa chás go n-iarrann Príomhoide go ndéanfaidh an Painéal athbhreithniú ar imeachtaí araíonachta, déanfar na haighneachtaí seo a leanas.

- i Ráiteas i scríbhinn ón bPríomhoide lena mbaineann, ina leagtar amach na forais ar a bhfuil an t-athbhreithniú á iarraidh, atá le cur faoi bhráid an Phainéil agus an fhostóra laistigh de 10 lá scoile ón iarratas ar achomharc dá dtagraítear thuas a chur isteach
 - ii Frithráiteas i scríbhinn ón bhfostóir, atá le cur faoi bhráid an Phainéil agus an Phríomhoide lena mbaineann laistigh de 10 lá scoile ó ráiteas an Phríomhoide dá dtagraítear thuas a bheith faighte ag an bhfostóir sin
 - iii Aon aighneacht eile a fhéadfaidh an Painéal a iarraidh ón bPríomhoide lena mbaineann nó ón CE, atá le cur isteach i cibé foirm agus laistigh de cibé tréimhse ama a fhéadfaidh an Painéal a shonrú ina iarratas
7. Féadfaidh an Painéal diúltú d'iarratas ar athbhreithniú ar imeachtaí araíonachta sna cásanna seo a leanas:
- i teipeann an Príomhoide lena mbaineann aighneacht a éilítear faoi mhír 6.i thuas a dhéanamh laistigh den tréimhse ama fhorordaithe, nó
 - ii tá an Painéal den tuairim, tar éis dó aon aighneachtaí arna ndéanamh faoi mhír 6.i thuas a bhreithniú, gur achomharc cráiteach suaibhreasach nó achomharc gan substaint ná bunús an t-achomharc arna dhéanamh ag an bPríomhoide lena mbaineann.
8. Sa chás gur dhiúltaigh an Painéal d'iarratas (ar éisteacht achomhairc), féadfaidh an fostóir dul ar aghaidh de réir théarmaí an nós imeachta seo amhail is nach ndearnadh an t-iarratas riamh.
9. Sa chás gur chinn an Painéal athbhreithniú a dhéanamh ar na nósanna imeachta araíonachta, tar éis dó na haighneachtaí a bhreithniú, socróidh sé dáta le haghaidh éisteachta laistigh de 20 lá scoile ó aighneachtaí comhlánaithe ón bPríomhoide agus ón bhfostóir a bheith faighte aige.
10. Féadfaidh an Painéal, dá rogha féin, cuireadh a thabhairt d'aon duine fianaise a thabhairt ó bhéal nó i scríbhinn. Déanfaidh an Painéal breithniú agus cinneadh ar aon iarratas ó pháirtí sa nós imeachta fianaise a thabhairt ó bhéal nó i scríbhinn.
11. An príomhoide atá ag déanamh an achomhairc, tá sé/sí i dteideal, más mian leis/léi, aighneachtaí ó bhéal a dhéanamh don Phainéal i bpearsa nó trí mhúinteoir reatha, trí oifigeach lánaimseartha ón gceardchumann a bhfuil aitheantas aige dá g(h)rád nó trí aon duine eile a n-aontaíonn an Painéal é/í a bheith i láthair chun na críche sin.
12. Sa chás go dtagann an Painéal le chéile chun fianaise ó bhéal a ghlacadh nó chun aighneachtaí ó bhéal a éisteacht, tá na daoine seo a leanas i dteideal bheith i láthair.
- i An Príomhoide lena mbaineann.
 - ii Aon duine atá i dteideal, de réir mhír 11 thuas, aighneachtaí a dhéanamh thar ceann an Phríomhoide lena mbaineann.

- iii An CE ar an ETB agus aon duine eile a fhéadfaidh an CE a ainmniú chun freastal ar an gcrúinniú.
 - iv Aon duine eile a n-aontaíonn an Painéal é/í a bheith i láthair.
13. Is ar bhonn neamhfhoirmiúil a dhéanfar imeachtaí os comhair an Phainéil.
14. Tar éis dó aon cheisteanna a mheasann sé a bheith riachtanach a chur agus tar éis dó aon aighneachtaí arna ndéanamh nó aon fhianaise arna tabhairt a bhreithniú, tiocfaidh an Painéal ar thuairim maidir le cé acu a bunaíodh nó nár bunaíodh forais le hathbhreithniú a dhéanamh ar an gcás agus déanfaidh sé an tuairim sin a eisiúint don CE, don Phríomhoide lena mbaineann agus dá (h)ionadaí laistigh de dheich lá scoile ón éisteacht.
15. Sa chás go bhfuiltear den tuairim gur bhunaigh an Príomhoide lena mbaineann cás den sórt sin, féadfaidh an Painéal, dá rogha féin, na moltaí seo a leanas a dhéanamh don CE:
- i níor cheart tuilleadh gnímh a dhéanamh san ábhar, nó
 - ii ba cheart an gníomh araíonachta arna shocrú ag an CE a leasú ar bhealach sonraithe, nó
 - iii ba cheart don CE athmhachnamh a dhéanamh ar an gcás chun easnamh sonraithe sna nósanna imeachta araíonachta a réiteach (sa chás sin, leanfaidh forálacha an Chóid seo le feidhm a bheith acu).
16. Sa chás go bhfuiltear den tuairim nár bunaíodh cás den sórt sin, leanfaidh an CE ar aghaidh leis an ngníomh araíonachta.
17. Ba cheart fógra i scríbhinn a thabhairt don Phríomhoide lena mbaineann agus dá (h)ionadaí faoi chinneadh chun gníomh araíonachta a dhéanamh. Sa chás nach ndéanfar aon ghníomh eile, glacfar leis gur tarraingíodh siar an líomhain.
18. Tá an CE freagrach as an gcinneadh deiridh ar mholadh ón bpainéal achomhairc agus is eisean/ise a leagfaidh an bunús leis an gcinneadh amach i scríbhinn.